

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 201/02

Ústavný súd na verejnom zasadnutí 2. apríla 2003 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť M. P., bytom Š., zastúpenej advokátom JUDr. J. S., Advokátska kancelária, P. B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva priznaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť s'ťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. J. S., Advokátska kancelária, P. B., vo výške 15 190 Sk (slovom pätnásťtisícjednostodevät'desiat slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. S'ťažnosti M. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2002 doručená s'ťažnosť M. P., bytom Š. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. S., Advokátska kancelária, P. B., vo veci namietaného porušenia základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

S'ťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu 2. apríla 1992 domáhala určenia vlastníckeho práva k pozemkom KN parcely č. 991 - orná pôda o výmere 871 m², ktorá bola vytvorená z pozemnoknižnej parcely č. 9007 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 905 a z časti pozemnoknižnej parcely č. 9006 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 1825, ktorá je v evidencii nehnuteľností totožná s parcelou č. 9006/3, a taktiež k pozemkom KN parcely č. 993 - orná pôda o výmere 935 m², ktorá bola vytvorená z časti pozemnoknižnej parcely č. 9006 zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. 1825, ktorá je totožná s parcelou č. 9006/2, 9006/1, všetko

katastrálne územie Š. Podľa tvrdenia sťažovateľky toto konanie trvá už viac ako 10 rokov, pričom súd prvého stupňa vo veci samej stále nerozhodol. Podľa jej názoru sa v priebehu konania vyskytli obdobia, keď okresný súd nekonal, pričom zo súdneho spisu nie je zrejmý relevantný dôvod, ktorý by mu dal na to príčinu.

V priebehu konania nastala situácia, že počas konania zomrela jedna z odporkýň. Okresný súd vyzval sťažovateľku, aby rozšírila okruh odporcov o právnych nástupcov po zomrelej účastníčke. Túto výzvu nemohla splniť z dôvodu, že dedičské konanie po nebohej bolo veľmi zdĺhavé. Súd konanie zastavil, pričom podľa jej názoru tento postup súdu nebol správny, pretože v tomto prípade mal konanie prerušiť na čas, pokiaľ sa dedičské konanie neskončí, resp. mal konať aj bez ukončenia dedičského konania za použitia ustanovenia § 107 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Uznesenie o zastavení konania bolo vydané 21. januára 1997. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré odôvodnila až 13. októbra 1997. Rozhodnutie o odvolaní bolo vydané podľa vyjadrenia navrhovateľky takmer 3 roky po vydaní napadnutého uznesenia, a to 22. augusta 2000.

Sťažovateľka uvádza, že je pravdou, že medzitým jej prvostupňový súd zaslal výzvu na predloženie geometrického plánu a upravenie okruhu účastníkov konania. Došlo k tomu, že V. C. sa stala výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností, pričom vlastnícke právo nadobudla osvedčením o právne významnej skutočnosti spísanej do notárskej zápisnice. Taktiež došlo k prečíslovaniu sporných nehnuteľností a súd vyzval sťažovateľku na predloženie geometrického plánu, ktorý by zohľadňoval existujúce zmeny. Týmto postupom bolo podľa sťažovateľky konanie opäť predĺžené, pretože žiaden z oslovených geodetov nebol ochotný vyhotoviť geometrický plán, ktorého predmetom boli nehnuteľnosti, o ktorých sa vedie súdne konanie. Z toho dôvodu listom z 3. septembra 2001 oznámila súdu túto skutočnosť a zároveň požiadala o ustanovenie znalca súdom. Tento návrh zostal podľa vyjadrenia sťažovateľky bez odozvy a ďalších 15 mesiacov súd nevykonal žiaden úkon. Až na žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania z 20. júna 2002 bola sťažovateľke doručená opätovná výzva na predloženie geometrického plánu, a to 16. augusta 2002. Keďže, ako uvádza

sťažovateľka, mala záujem, aby sa vo veci konalo, požadovaný geometrický plán dala vyhotoviť a tento predložila súdu.

Podľa sťažovateľky bolo postupom súdu porušené jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pretože samotný fakt, že spor trvá už 10 rokov, je nezlučiteľný s ustanovením čl. 48 ods. 2 ústavy. Takáto zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty.

V sťažnosti sa uvádza, že sťažovateľka viackrát žiadala okresný súd o skoré prejednanie veci, adresovala mu žiadosti o vytýčenie termínu pojednávania a taktiež predsedovi tohto súdu doručila samotnú sťažnosť na prietahy v konaní. Podľa jej vyjadrenia dlhodobé pretrvávajúce právnej neistoty vo veci určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam neprispieva k jej zdravotnému stavu a rada by zanechala veci vysporiadané. Z toho dôvodu žiada sťažovateľka aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd v Žiline v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 649/92 porušil právo M. P., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

M. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresnému súdu v Žiline ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. P. na účet advokáta JUDr. J. S., P. B., do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti listom z 10. februára 2003 vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo vyjadrení uviedol, že „v danom prípade ide

o konanie, na ktorom možno dokumentovať nezlučiteľnosť zasahovania súdu do procesu (dokazovanie, neúplnosť podaní) so spravodlivým a efektívnym procesom. Právna úprava prikazovala vo veľkej miere (a v súčasnosti v menšej miere) sudcovi starať sa o kvalitu navrhovateľových podaní, procesných postupov a dôkazov a len navrhovateľových. Zastavenie konania pre nedostatky je vec málo priechodná cez odvolacie súdy a účastník vždy niečo doplní a potom sa vec opäť preťahuje. Napriek tomu, že ide o súbeh príčin na strane legislatívy, účastníkov a súdu, aj napriek tomu má byť proces efektívne ukončený, a to aj o nekvalitných návrhoch a dôkazoch. Žiadame však zohľadniť uvádzané skutočnosti a spoluzodpovednosť sťažovateľa, zvlášť zastúpeného advokátom. Súd sa ešte roky bude spamätávať z rokov 1997 – 2000, kedy vytváranie nových súdov (nezmyselné) položilo súd na koliená“.

Predseda okresného súdu navrhol v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustiť od ústneho pojednávania o prijatom návrhu, keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Právny zástupca sťažovateľky listom z 28. februára 2003 oznámil ústavnému súdu, že trvá na ústnom prejednaní veci. Okresný súd na výzvu ústavného súdu v tejto časti písomne v stanovenej lehote nereagoval.

Dňa 21. marca 2003 sa konalo ústne verejné pojednávanie ústavného súdu za účasti zástupcu sťažovateľky JUDr. J. S., ktorý ospravedlnil neúčast' sťažovateľky jej zlým zdravotným stavom. Zástupca okresného súdu prevzal predvolanie na ústne verejné pojednávanie 17. marca 2003, ale ústavnému súdu neoznámil dôvod svojej neúčasti.

Právny zástupca sťažovateľky zhrnul priebeh konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92, pričom zdôraznil najmä plynutie času, keď

sťažovateľka mala 61 rokov pri podaní návrhu a dnes má už 72 rokov a vo veci nebolo ešte právoplatne rozhodnuté. Uviedol, že samotná sťažovateľka bola vo veci aktívna, podávala návrhy na ďalší postup a urgovala vytýčenie pojednávania. Stavom konania odôvodnil aj žiadosť o primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk. Spomenul aj zdravotné a psychické ujmy, ktoré sťažovateľka utrpela počas konania okresného súdu. Právny zástupca sťažovateľky objasnil aj okolnosti týkajúce sa predloženia geometrického plánu 16. októbra 2002. V tejto veci sudkyňa reagovala v januári 2003, že geometrický plán nemá, napriek tomu, že jej v uvedený deň bol predložený, čo vyplýva aj zo spisu. V závere svojho prednesu právny zástupca sťažovateľky žiadal, aby ústavný súd rozhodol, že:

„Okresný súd v Žiline v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 649/92 porušil právo M. P., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 649/92 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

M. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Zároveň žiada, aby Okresnému súdu v Žiline bolo uložené zaplatiť trovy právneho zastúpenia tak, ako budú vyčíslené v uznesení ústavného súdu.“

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby

v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom návrhu pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu (inú právnu) ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97, I. ÚS 49/98).

Účelom priznania práva podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 26/95).

Sťažovateľka využila právne prostriedky, ktorých uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom. Dňa 16. mája 2001 podala okresnému súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, čo však nezabezpečilo odstránenie stavu právnej neistoty vo veci, ktorou sa na tento súd obrátila.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk konanie o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam hodnotí ako zložitú vec z dôvodu, že v konaní bol veľký okruh odporcov, ktorí sa v priebehu konania menili (niekoľko odporcov a navrhovateľka v 2. rade v priebehu konania zomreli alebo predávali svoje podiely na predmetných nehnuteľnostiach), v dôsledku čoho bolo potrebné vždy upravovať okruh účastníkov konania, žiadať ďalšie dedičské spisy alebo dedičské rozhodnutia. V návrhu na začatie konania bolo označených 24 odporcov, v čase vydania uznesenia o zastavení konania sa ich počet zredukoval na 18, podaním zo 4. októbra 2001 bol okruh odporcov upravený tak, že za odporcu navrhovateľka v 1. rade už označila iba jedného odporcu V. C.. V priebehu konania došlo aj k prečíslovaniu predmetných parciel, v dôsledku čoho muselo dôjsť aj k upresňovaniu žalobného petitu. Problémy boli aj s účasťou odporcov na pojednávaniach.

Pri kritériu „správanie sťažovateľa“ v preskúmvanej veci ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali spôsobovaniu prierahov zo strany sťažovateľky takým správaním, ako je neospravedlnená neúčasť na pojednávaniach. Určitú pasivitu však sťažovateľke možno pričítať, najmä nedostatky v označení odporcov, nepresnosti v znení žalobného petitu, predloženie geometrického plánu až po viacerých výzvach zo strany súdu.

Dňa 25. mája 1992 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľiek JUDr. D. D. na doplnenie dedičských rozhodnutí, na ktoré sa odvoláva, dátumov narodení a úmrtí niektorých odporcov, aby sa mohol v Centrálnom registri občanov zistiť ich pobyt, s upozornením na zastavenie konania podľa § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Listom z 9. júna 1992 právny zástupca navrhovateľiek doplnil údaje vyžiadané súdom.

Výzvou z 19. augusta 1992 okresný súd vyzval na ďalšie doplnenie údajov z dôvodu, že údaje poskytnuté právnym zástupcom navrhovateľiek boli chybné u dvoch odporcov.

Dňa 27. augusta 1992 právny zástupca navrhovateľiek doplnil chybné údaje.

Dňa 29. septembra 1992 právny zástupca navrhovateľiek vzal návrh na začatie konania späť proti piatim odporcom.

Dňa 19. marca 1993 si navrhovateľky v 1. a 2. rade zvolili nového právneho zástupcu JUDr. H. L., Advokátska kancelária, B.

Dňa 19. marca 1993 právna zástupkyňa navrhovateľiek vzala späť návrh proti trom odporcom a navrhla, aby do konania pristúpila V. C., bytom Š., ktorá sa na základe notárskej zápisnice sp. zn. N 742/91, Nz 849/91 stala spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností.

Podaním z 24. novembra 1993 právna zástupkyňa navrhovateľiek doplnila vyžiadané údaje týkajúce sa dedičského konania ohľadom J. Ch. a navrhla svedkov.

Dňa 4. marca 1994 právna zástupkyňa navrhovateľiek doložila do spisu dedičské rozhodnutie po J. Ch.

Dňa 17. októbra 1994 bola zaslaná výzva právnej zástupkyňi navrhovateľiek, aby oznámila údaje týkajúce sa odporcu Š. P.

Výzvou zo 16. novembra 1994 bola právna zástupkyňa navrhovateľiek vyzvaná na predloženie kúpnej zmluvy Čd 1835/36.

Listom z 8. decembra 1994 právna zástupkyňa navrhovateľiek odpovedala, že túto zmluvu nevie zabezpečiť, pretože ju nemá k dispozícii.

Dňa 16. mája 1996 právna zástupkyňa navrhovateľiek mala upresniť okruh odporcov (odporca v 3. rade zomrel).

Dňa 11. júna 1996 požiadala právna zástupkyňa navrhovateľiek o predĺženie lehoty na upresnenie okruhu účastníkov.

Dňa 28. júna 1996 okresný súd urgoval, aby právna zástupkyňa navrhovateľiek upresnila okruh účastníkov na strane odporcov pod následkom zastavenia konania.

Dňa 25. novembra 1996 opätovnou urgenciou okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľiek, aby upresnila návrh na strane odporcov pod hrozbou zastavenia konania.

Dňa 26. novembra 1996 právna zástupkyňa navrhovateliek požiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie.

Dňa 12. marca 1997 bolo okresnému súdu doručené odvolanie právnej zástupkyne navrhovateliek proti uzneseniu o zastavení konania, v ktorom uviedla, že dôvody odvolania zašle v lehote 15 dní, pretože navrhovateľka je práceneschopná.

Dňa 24. júna 1997 bola právna zástupkyňa navrhovateliek vyzvaná na doplnenie dôvodov odvolania v lehote 5 dní pod hrozbou zastavenia konania.

Listom z 1. júla 1997 požiadala právna zástupkyňa navrhovateliek o predĺženie lehoty.

Listom z 5. septembra 1997 oznámila právna zástupkyňa navrhovateliek, že zomrela navrhovateľka v 2. rade a do úvahy prichádza ako dedič jej syn J. P., ktorý prejavil záujem vstúpiť do sporu, avšak ešte jej nevrátil podpísanú plnú moc na zastupovanie. Požiadala o predĺženie lehoty o 14 dní.

Dňa 26. septembra 1997 bola právna zástupkyňa navrhovateliek vyzvaná, aby doplnila dôvody odvolania do 5 dní, inak odvolacie konanie bude zastavené.

Dňa 16. októbra 1997 bolo podané doplnenie dôvodov odvolania právnu zástupkyňou navrhovateliek, teda po 7 mesiacoch od podania odvolania.

Dňa 5. augusta 1997 oznámil J. P., že chce vstúpiť do konania namiesto navrhovateľky v 2. rade.

Listom z 12. augusta 1997 predložila JUDr. H. L. plnú moc na zastupovanie J. P.

Podaním z 8. januára 1998 právna zástupkyňa navrhla úpravu návrhu o navrhovateľa v 2. rade.

Dňa 9. septembra 1998 oznámila právna zástupkyňa navrhovateľov v 1. a 2. rade, že v katastrálnom území, v ktorom sa nachádzajú predmetné nehnuteľnosti, došlo k zmene parcelných čísel.

Dňa 22. novembra 2000 bola vyzvaná právna zástupkyňa navrhovateľov, aby v lehote 1 mesiaca upravila okruh účastníkov konania na strane odporcov vzhľadom na nový list vlastníctva č. 4317.

Dňa 25. novembra 2001 oznámila právna zástupkyňa navrhovateľov, že odporkyňa V. C. odkupuje po vydaní nových listov vlastníctva podiely na

predmetných nehnuteľnostiach, a preto vzala návrh späť proti dvom odporcom. Ďalej oznámila, že sa zmenili čísla parciel a parcela EN 991 je opäť rozdelená tak, že časť je v parcele KN 9006 a časť v KN 9007. Požiadala o vyhotovenie geometrického plánu znalcom geodetom.

Dňa 24. apríla 2001 bola právna zástupkyňa navrhovateľov vyzvaná, aby v lehote 3 mesiacov predložila súdu geometrický plán, kde bude vyčlenená pôvodná parcela EN 991 a EN 993.

Dňa 9. júla 2001 došiel okresnému súdu list od právnej zástupkyne navrhovateľov JUDr. H. L., v ktorom uvádza, že navrhovateľka požiadala viacerých geodetov o vypracovanie geometrického plánu, ale títo ju odmietli, pretože vec je v súdnom spore. Preto žiada, aby okresný súd nariadil znalca geodeta, ktorý by geometrickým plánom vyčlenil parcely.

Listom z 27. júla 2001 právna zástupkyňa navrhovateľov oznámila, že došlo ku skončeniu dohody o zastupovaní navrhovateľky M. P. a okresnému súdu bola predložená plná moc na jej zastupovanie pre J. J., bytom Ž.

Dňa 22. augusta 2001 bol splnomocnenému zástupcovi J. J. daný na preštudovanie spisový materiál.

Dňa 28. augusta 2001 došiel okresnému súdu list, v ktorom sa uvádza, že počas štúdia spisu J. J. zistil, že 24. apríla 2001 bola právna zástupkyňa navrhovateľov vyzvaná, aby v lehote 3 mesiacov predložila súdu geometrický plán so zakreslením starých a nových parciel. Ďalej sa v liste uvádza: „O výzve súdu k doplneniu súdneho spisu navrhovateľku neinformovala a ani sama neobjednala spracovanie požadovaných podkladov. Vzhľadom na zamlčanie tak dôležitej výzvy súdu JUDr. H. L. navrhujem, aby súd predĺžil lehotu k spracovaniu požadovaného o 3 mesiace z dôvodu, že iba dňa 22. augusta 2001 sme sa o tejto výzve dozvedeli zo súdneho spisu a pre krátkosť času nie je možné požadované pripraviť a predložiť.“

Dňa 9. júla 2001 došiel okresnému súdu list od právnej zástupkyne JUDr. H. L., v ktorom uvádza, že navrhovateľka požiadala viacerých geodetov o vypracovanie geometrického plánu, ale títo ju odmietli, pretože vec je v súdnom spore. Preto žiada, aby okresný súd nariadil znalca geodeta, ktorý by geometrickým plánom vyčlenil parcely.

Podaním zo 4. októbra 2001 oznámila navrhovateľka v 1. rade, že jej nie je známe, na koho prešli v rámci dedičského konania nároky uplatňované po navrhovateľke v 2. rade M. D., a preto ju navrhuje z konania vylúčiť. Okruh odporcov upravila na V. C. Podala ďalšie vysvetlenia o jednotlivých prevodoch predmetných nehnuteľností a informovala o tom, že v prospech V. C. boli vydané notárske osvedčenia o vlastníckom práve k predmetným nehnuteľnostiam sp. zn. Nz 250/2000 a N 288/2000.

Dňa 3. septembra 2001 listom splnomocnený zástupca navrhovateľky v 1. rade J. J. oznámil okresnému súdu, že všetky navštívené geodetické kancelárie odmietli vypracovať geometrický plán z dôvodu jeho možného spochybnenia v súdnom konaní, a navrhol, aby okresný súd ustanovil znalca na spracovanie geometrického plánu.

Dňa 30. apríla 2002 bola okresným súdom vyzvaná JUDr. H. L., aby sa vyjadrila, či bude zastupovať navrhovateľa v 2. rade J. P.

Dňa 16. augusta 2002 bol okresným súdom vyzvaný J. J. splnomocnený zástupca navrhovateľky v 1. rade, aby predložil geometrický plán a upravil petit návrhu o presnú špecifikáciu nehnuteľnosti.

Dňa 16. októbra 2002 podaním splnomocneného zástupcu navrhovateľky v 1. rade J. J. bolo okresnému súdu oznámené, že predkladá geometrický plán a upravuje žalobný petit – podľa tohto podania bol geometrický plán predložený po jeden a pol roku od prvej výzvy súdu z 24. apríla 2001.

Z uvedeného vyplýva, že aj aktívnejší postoj sťažovateľky a navrhovateľa v 2. rade v konaní a ich právnych zástupcov mohol urýchliť priebeh konania (pokiaľ ide o upresňovanie údajov o odporcoch a vypracovanie geometrického plánu až po viacerých urgenciách zo strany okresného súdu).

Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to „postup“ okresného súdu, je potrebné uviesť, že ústavný súd sa zaoberal nielen tvrdením sťažovateľky, že rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o zastavení konania bolo vydané takmer 3 roky po vydaní napadnutého uznesenia a že jej návrh na vyhotovenie geometrického plánu súdnym

znalcom zostal bez akejkol'vek odozvy a súd d'alších 15 mesiacov nevykonaval žiadny úkon v danej veci, ale zaoberal sa celkovým priebehom súdneho konania.

Dňa 22. apríla 1992 bol na návrh navrhovateliek 1) M. P., bytom Š. a 2) M. D., bytom Š., proti odporcom M. M., bytom Š. a spol., okresnému súdu podaný návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedený pod sp. zn. 14 C 649/92.

Dňa 25. mája 1992 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateliek JUDr. D. D. na doplnenie dedičských rozhodnutí, na ktoré sa odvoláva, dátumov narodení a úmrtí niektorých odporcov, aby sa mohol v Centrálnom registri občanov zistiť ich pobyt s upozornením na zastavenie konania podľa § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň si okresný súd vyžiadal spisy v dedičských veciach, na ktoré sa odvolali navrhovateľky vo svojom návrhu.

Na základe listu právneho zástupcu navrhovateliek z 29. júna 1992 okresný súd vyžiadal dedičské spisy, ktorých spisové značky vo svojom podaní uviedol právny zástupca navrhovateliek.

Výzvou z 19. augusta 1992 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateliek na ďalšie doplnenie údajov z dôvodu, že údaje ním poskytnuté boli chybné u dvoch odporcov.

Dňa 2. februára 1993 sa uskutočnilo pojednávanie. Na pojednávaní sa zistili nedostatky v okruhu účastníkov konania, preto nebolo možné účastníkov vypočúť. Z toho dôvodu sa odročilo pojednávanie na neurčito a právny zástupca navrhovateliek bol vyzvaný, aby doplnil návrh na strane odporcov.

Uznesením z 12. augusta 1993 okresný súd pripustil späťvzatie návrhu proti 8 odporcom a pripustil rozšírenie návrhu o odporkyňu V. C.

Dňa 8. novembra 1993 sa uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa nezúčastnilo 12 odporcov. Okresný súd pripustil na návrh právnej zástupkyne navrhovateliek rozšírenie návrhu o ďalšieho odporcu M. H. a pripustil úpravu petitu návrhu na začatie konania. Okresný súd v rámci prípravy pojednávania vypočul prítomných účastníkov. Následne súd odročil pojednávanie za účelom vypočutia ďalších účastníkov a navrhovateľom uložil doplniť údaje týkajúce sa dedičského konania ohľadom J. Ch.

Dňa 1. marca 1994 boli vypočutí na dožiadanom Okresnom súde v Považskej Bystrici dvaja odporcovia (v 17. a 26. rade), ktorí uznali vlastníctvo navrhovateliek. Odporcovia v 16. a 18. rade sa nedostavili.

Dňa 11. marca 1994 bol vypočutý na Okresnom súde v Považskej Bystrici odporca v 18. rade (uznal vlastníctvo navrhovateliek). Odporca v 16. rade, ktorý sa na pojednávanie nedostavil, uznal podaním zo 14. marca 1994 vlastníctvo navrhovateliek.

Dňa 2. júna 1994 okresný súd vyzval na zaplatenie preddavku na trovy, ktoré si vyžiada ohliadka na mieste samom.

Dňa 17. októbra 1994 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateliek, aby oznámila údaje odporcu Š. P.

Termín ohliadky okresný súd stanovil na 4. november 1994.

Výzvou zo 16. novembra 1994 bola právna zástupkyňa navrhovateliek vyzvaná na predloženie kúpnej zmluvy Čd 1835/36.

Dňa 18. januára 1995 bol J. H. okresným súdom vyzvaný na predloženie kópie kúpnej zmluvy.

Dňa 3. februára 1995 boli vyžiadané spisy z archívu bývalého Okresného súdu Veľká Bytča.

Dňa 16. októbra 1995 bol dožiadaný Okresný súd v Náchode o vypočutie odporkyne M. Ž.

Zápisnica z dožiadaného výsluchu bola napísaná 12. decembra 1995 a bola zaslaná okresnému súdu 15. januára 1996.

Dňa 16. mája 1996 sa na pojednávaní zistilo, že odporkyňa v 3. rade zomrela; právna zástupkyňa mala upresniť okruh odporcov.

Dňa 28. júna 1996 okresný súd urgoval, aby právna zástupkyňa odporcu upresnila okruh účastníkov na strane odporcov pod následkom zastavenia konania.

Dňa 25. novembra 1996 opätovnou urgenciou okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateliek, aby upresnila návrh na strane odporcov pod hrozbou zastavenia konania.

Dňa 10. decembra 1996 okresný súd vyslovil súhlas s predĺžením lehoty o 20 dní.

Dňa 21. januára 1997 okresný súd vydal uznesenie č. k. 14 C 649/92-131 o zastavení konania z dôvodu, že právna zástupkyňa ani napriek viacerým výzvam nedoplnila okruh odporcov.

Dňa 12. marca 1997 bolo okresnému súdu doručené odvolanie právnej zástupkyne navrhovateľiek, v ktorom uviedla, že dôvody odvolania zašle v lehote 15 dní, pretože navrhovateľka je práceneschopná.

Dňa 24. júna 1997 bola právna zástupkyňa vyzvaná na doplnenie dôvodov odvolania v lehote 5 dní pod hrozbou zastavenia konania.

Podaním z 15. augusta 1997 okresný súd vyslovil súhlas s predĺžením lehoty do 28. augusta 1997.

Dňa 26. septembra 1997 bola právna zástupkyňa vyzvaná, aby doplnila dôvody odvolania do 5 dní, inak odvolacie konanie bude zastavené.

Dňa 16. októbra 1997 bolo podané doplnenie dôvodov odvolania právnu zástupkyňou navrhovateľiek.

Dňa 21. novembra 1997 bolo odvolanie zaslané na vyjadrenie odporcom.

Dňa 20. februára 1998 okresný súd vyžiadal z Obecného úradu v Š. úmrtný list navrhovateľky v 2. rade a odporkyne A. T.

Dňa 13. mája 1998 okresný súd vyžiadal úmrtný list navrhovateľky v 2. rade z Mestského úradu v Žiline, pretože na základe listu z Obecného úradu v Š. bolo zistené, že navrhovateľka v 2. rade zomrela v nemocnici v Žiline.

Dňa 13. mája 1998 okresný súd vyzval J. P. na vyjadrenie, či chce vstúpiť do konania na strane navrhovateľa v 2. rade namiesto svojej nebohej matky.

Dňa 22. augusta 2000 uznesením sp. zn. 14 C 649/92 okresný súd zrušil v rámci autoremedúry svoje uznesenie sp. zn. 14 C 649/92 z 21. januára 1997 o zastavení konania z dôvodu, že v rámci lehoty na podanie odvolania boli nedostatky podaného návrhu odstránené.

Dňa 3. októbra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom právna zástupkyňa navrhovateľov predniesla, že v danom katastrálnom území boli v extraviláne vykonané pozemkové úpravy a v dôsledku nich došlo k zmene parcelných čísel. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania listu vlastníctva ohľadom parcely č. 9006.

Dňa 4. októbra 2000 bol okresným súdom vyžiadaný list vlastníctva ohľadom parcely č. 9006.

Dňa 22. novembra 2000 bola vyzvaná právna zástupkyňa navrhovateľov, aby v lehote 1 mesiaca upravila okruh účastníkov konania na strane odporcov vzhľadom na nový list vlastníctva č. 4317, ktorý bol doručený okresnému súdu.

Na výzvu odpovedala právna zástupkyňa až 25. novembra 2001, keď požiadala o vyhotovenie geometrického plánu znalcom geodetom.

Dňa 24. apríla 2001 bola právna zástupkyňa navrhovateľov vyzvaná, aby v lehote 3 mesiacov predložila okresnému súdu geometrický plán, kde bude vyčlenená pôvodná parcela EN 991 a EN 993.

Dňa 22. augusta 2001 bol splnomocnenému zástupcovi navrhovateľky v 1. rade J. J. daný na preštudovanie spisový materiál.

Dňa 30. apríla 2002 okresný súd vyzval JUDr. H. L., aby sa vyjadrila, či bude zastupovať navrhovateľa v 2. rade J. P.

Dňa 16. augusta 2002 bol okresným súdom vyzvaný J. J., splnomocnený zástupca navrhovateľky v 1. rade, aby predložil geometrický plán a upravil petit návrhu o presnú špecifikáciu nehnuteľnosti.

Dňa 16. októbra 2002 J. J., splnomocnený zástupca navrhovateľky v 1. rade, uviedol, že predkladá geometrický plán a upravuje žalobný petit.

Dňa 13. februára 2003 bol ústavnému súdu doručený spis okresného súdu sp. zn. 14 C 649/92 spolu s vyjadrením predsedu tohto súdu.

Ústavný súd zistil, že nekonaním okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v období od 13. mája 1998 do 22. augusta 2000 (uznesenie o zrušení uznesenia o zastavení konania z 21. januára 1997) nevykonal žiaden úkon, teda 27 mesiacov. Tvrdenie sťažovateľky, že okresný súd vydal rozhodnutie až takmer po 3 rokoch od podania odvolania, nezodpovedá skutočnosti, pretože dôvody odvolania boli doplnené až po 7 mesiacoch od podania odvolania, a to na základe urgencií okresného súdu. Pokiaľ ide o vyjadrenie sťažovateľky, že podala návrh na ustanovenie znalca na vypracovanie geometrického plánu a okresný súd takmer

15 mesiacov nevykonal žiaden úkon, bolo povinnosťou sťažovateľky dať vyhotoviť geometrický plán a podľa neho upraviť petit návrhu. Na túto povinnosť boli zástupcovia sťažovateľky viackrát súdom vyzývaní a túto povinnosť si nakoniec aj splnili.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 649/92, ústavný súd mu prikázal konať.

Sťažovateľka požadovala primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk. Svoj návrh odôvodnila tak, že podľa jej názoru žije skutočne dlhý čas v právnej neistote ohľadom vlastníctva pozemkov, ktoré sú predmetom súdneho konania pred okresným súdom, a zároveň tieto pozemky nemôže užívať.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva a prikázal okresnému súdu, ktorý jej právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie

vo výške 20 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenú v peniazoch. Ústavný súd vzal do úvahy stav, v akom sa sťažovateľka nachádza, t. j. vysoký vek, nemožnosť užívať pozemky dlhú dobu. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu nevyhovel.

Právny zástupca sťažovateľky uplatnil na ústavnom súde trovy právneho zastúpenia, ktoré písomne špecifikoval 26. marca 2003 tak, že požadoval za prevzatie a prípravu podania 31. októbra 2002 čiastku 3 650 Sk spolu s režijným paušálom 120 Sk a za spísanie sťažnosti 28. novembra 2002 čiastku 3 650 Sk spolu s paušálom 120 Sk. Dňa 21. marca 2003 za účasť na konaní pred ústavným súdom žiadal 3 650 Sk s paušálom vo výške 128 Sk. Zároveň uplatnil aj cestovné náklady za cestu osobným motorovým vozidlom zn. ŠKODA Superb, 1,9 TDI, za 594 km po 6,60 Sk, spolu 3 920,40 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných zástupcom sťažovateľky vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka bola v časti vo veci úspešná, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Právny zástupca sťažovateľky uplatnil trovy konania spolu vo výške 15 238 Sk.

Ústavný súd určil výšku trov podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a podľa zákona č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov. Za úkony v roku 2002 ústavný súd určil trovy

za dva úkony po 3 900 Sk a dva paušály po 100 Sk, spolu 8 000 Sk. Za jeden úkon v roku 2003 ústavný súd ručil trovy za jeden úkon vo výške 4 270 Sk s paušálom 128 Sk a za cestovné náhrady čiastku 2 792 Sk. Trovy konania spolu predstavujú čiastku vo výške 15 190 Sk, ktorú je okresný súd povinný uhradiť advokátovi JUDr. J. S. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2003